

GOGA

Jedrt L. Maležič
Napol morilke

Ljuba mama Tina, ker se tvoje štorjice nikoli niso dotaknile begunstva, sem si eno napletla kar sama.

1

Trst, 1920

Marina je svojega snubca dolgo skrivala pred materjo.

Izkazalo se je, da je imela popolnoma prav.

Nekega večera ga je iz nečimrnosti pustila čakati, ne da bi mu količkaj namignila, da že ves dan sanjari o tem, kako jo bo objemal čez pas sredi mesta, na promenadi ob obali. Ko je čemela na klopi nekaj vogalov stran in se ogledovala v žepnem zrcalcu, se je hkrati tudi bala, da ga morda ne bo več tam, da se bo izkazal za nepotrpežljivega ali da mu preprosto ne bo dovolj ljuba in bo obupal ali se ujezil, preden bo prišla.

Zdržal je in jo pričakal. Niti omenil ni, da je pozna, samo zasmejal se ji je v dobrodošlico, prijel njeno roko in si jo ovil okoli podlakti, ona pa je ujela njegov korak.

»Upam, da si lačna.«

Ko sta z Antonom istega večera iz kavarne San Marco stopala proti njenemu domu, je Marina vonjala cvetoče lipe za ograjo, čutila njegov neomajni oprijem, a vseeno postajala tesnobna. Njuni poti se bosta kmalu ločili, kajti čez približno kilometer bo morala Marina sama do hišnih vrat, saj Anton ne sme z njo, dokler ona ne zbere poguma, da pove materi. To sta vedela oba in ni je priganjal, ni se silil v ospredje.

Toda ko se je nagnila k njemu, da bi ga poljubila v slovo, je zmrznila. V skrajnem kotu vidnega polja je uzrla krevsavo postavo, še kako znano, še kako vzbujajočo strahospoštovanje, in se mahoma znašla na robu panike. Drget. Zamrznitev. Premor, med katerim Marina ni dihala, vonj po lipah pa je zastal na mestu in vsiljivo buhtel.

Ko si je njena mama Marija, vitalna, četudi grčava korenina, na eno nogo šepava od težkega otroštva na benečijski kmetiji, prav načrtno vzela čas, da je prikrevsala do golobčkov, je z Marininega obraza razbrala okamnelo zaprepaščenost.

Marija se je paru, zatem pa prav hčerinemu pordelemu obrazu, približala molče, da je v temi delovala že groteskno. Marina je srepela v globoke gube na materinem obrazu, zrak pa se še zmeraj ni zganil.

Ženica je izpljunila samo: »Ni te bilo v cerkvi,« ob čemer je Marino samodejno odneslo za korak nazaj.

Ozirala se je okoli sebe po bilki, po veji, rogovili, po drogu, ki bi se ga oprijela sredi padca na čisto dno. Padala je. Zasačena. Marija Zanut je najprej odložila velik škrcnicelj z zelenjavo, položila taško na vrh cekarja, ki se je nevarno zamajal, nato pa prekrizala roke in čakala.

»M-mati, to je ... to v resnici ni ...« je odjecljala in naposled obupala. »Nič ne pomeni ...«

Anton pa je dobronamerno iztegnil roko proti suhljati postavi v polmraku. Ni vedel, da bo mama Marija samo odmahnila, češ, kdo ima pa čas za takšne posvetnosti, ponujene roke pa ne bo sprejela, ne, o ne.

Zmajala je z glavo na pecljatem vratu in se napotila naprej po Via Cesare Battisti, kot da nikakor ne dopušča

možnosti, da je pravkar trčila ob velikansko spremembo hčerinega in obenem svojega vsakdanjega življenja. Ko je stopala naprej in je par pretreseno zrl za njo, je samo stisnila ustnice, zatem pa pljunila predse. Na kraj pameti ji ni padlo, da bi se ozrla.

Marina Antona niti ni opravičujoče pogledala, temveč je stekla za njo. Ker se mati ni zmenila zanjo, sta v tišini korakali vso pot do doma. Marina je stopala počasi, da je držala korak z ženico, za katero je vedela, da molči nalašč. Ni mogoče, da ji srečanje ne bi seglo do živega.

Ko sta se po hoji, ki je bila za Marino kot mučno stopanje ob previsu, znašli pred staro zgradbo z najemniškimi stanovanji, je Marija, vajena dolgih sprehodov, odkorakala po stopnicah v prvo nadstropje, iz pokritega cekarja izvlekla ključ stanovanja in trpko vprašala: »Si si našla Taljana? Samo to te bom vprašala.«

Marina je olajšano, presrečno, ker je mati naposled spregovorila, in naivno upajoč, da je poreklo njenega ljubimca edino, kar je težilo strupeno molčečo Marijo, dokaj glasno, skoraj radostno vzkliknila: »Ne! Anton je Slovenec! Naš je, moj je, vzel me bo, mama!«

Za odtenek preglasno, preradostno. Ko je Marina za njima zaprla vrata, je prvič priletelo. Prvo klofuto je prehitevala druga in nato še nekaj dodatnih, besna Marija pa je samo sikala: »Prasica zasvinjana.« Čim bolj pritajeno, da je ne bi slišali sosedge.

Kmalu je segla po vojaškem pasu svojega moža, ki je že odšel, ki ga ni bilo več in čigar glasu se je Marina spominjala kot v snu, ko ji je skrivaj obljubljal, da bo večno pazil nanjo, od koderkoli že, magari z drugega sveta, vrnil se pa

ne bo več, tako da ne more živeti, tako da se bo slej ko prej ubil, če ga narava ne prehití.

Pas je bil težek in Marija Zanut je uporabila tisti konec z zaponko, a Marina ne bi mogla zatrditi, da ga ni že vajena. Četudi je večji del svojega življenja preživela brez očeta kot z njim, ji je bil njegov vojaški pas že skoraj domač. Njena mati je s pasom opletala kot z jezikom, saj ji je pogosto umanjalo moči za pogovor, za soočenje, za pogled v ogledalo. In Marina ne bi šla staviti, da ni bila tudi mama deležna občasnega tepeža z istim pripomočkom, ko je bil oče še doma.

Zato je udarce in kletvice prejela stoično, tokrat še posebej. Na tiho je namreč vedela, da je to najverjetneje zadnjič, da se pusti prebutati. Vedela je, česar Marija ni. Da v kratkem odhaja izpod njenega okrilja, saj jo bo k sebi vzel nasmejani odrešitelj, njej tako domači Tone, Tone v prelestni uniformi, ki bo kmalu prejel častniški čin, Tone, ki bo poskrbel zanjo, kot še nihče ni. Zato kar udarjaj, mama, kar zamahuj, kajti naslednje prilike ne bo več. Očetov pas bo kmalu umolknil.

Ko pas ni zalegel, ni priklical kesanja, in ko se Marina ni odzivala na izstopajoče maroge povsod po telesu, temveč je zamaknjeno zrla nikamor, se je strupena Marija sčasoma upehala.

»Mama! Otroka bova imela,« je tedaj v čudnem miru šepnila Marina.

Ni vedela, kaj je pravzaprav mislila doseči s tem. Ni vedela, zakaj je morala to izreči, zakaj jo je tiščalo v grlu in moralo ven. Kot medicinska sestra je že vedela, da nosi. Običajna ženska še ne bi bila prepričana, a ob trikratnem

izostanku mesečne čišče je Marina zagotovo vedela, da nosi. Ni še povedala Antonu. Mama je bila prva, ki je izvedela.

Videti je bilo že, da Marija obupava nad tepežem, saj je pospravljala možev vojaški pas nazaj v kredenco, a v zadnjem hipu se je bliskovito vzravnila, se vzpela kakor konj sredi bojnega polja v razplamteli bitki. Marija Zanut, za glavo nižja od hčere, je planila, se torpedirala prek sobe in se z vso silo zaletela Marini v trebuh.

Zatem se je bliskajoče ozrla navzgor, v hčerin obraz, nato za hipec obstala na mestu, potlej pa počasi, premišljeno in poudarjeno oblikovala ustnice v zaničljivo grimaso, preden je bruhnilo iz nje:

»Noben pankrt ne bo živel pod mojo streho.«

Tiste noči je Marino neznosno tiščalo na stranišče. Še preden ji je uspelo vstati, je zatipala mokro rjuho pod seboj. Seveda je vnaprej premišljevala o tem, da bi se ponesrečilo. Seveda ni pozabila na Marijino moč, a dotlej se je zdelo še vse varno, vse v redu. Nekoliko preplašena, ker je kazalo, da bi utegnila zakrvaveti od Marijinega udarca, je z roko zdrsnila prek sluzaste tekočine in vstala.

Zunaj se je svitalo in zgodnjepoletni dan je v zametkih preseval skozi zavese ter se vihal okoli njene okrvavljene dlani. Brezdanje žalostna si je Marina obrisala dlan v posteljno pregrinjalo, saj je bilo zdaj že vseeno, saj ne bo šlo dlje od te točke in nikoli ne bo zadihala dovolj stran od matere, da bi se lahko otresla stalne zaslužjenosti. Zdaj še to, zdaj še adijo otrok, zdaj še nerojeni del nje občuti moč Marijine srdito trde buče.

Sesedla se je ob zapacano posteljo in medlo, komaj pri zavesti, dočakala zoro, nato pa se je umila, zdrgnila in

oprala rjuhe in se kot vsak dan odpravila v službo. Trajalo je celih štirinajst dni in še en izostanek čišče, da je dognala, da še zmeraj nosi in je bilo nočno krvavitev moč pripisati golemu razburjenju. Povedati mora Antonu. Oh, Tone. Uniforma mu je pristajala za znoret, je ponosno pomislila.

»Presenečenje imam, v opero greva,« ji je šepnil za vrat, ko sta se šele čez dva tedna naslednjič dobila ob obali.

Tokrat se Marina ni več pretvarjala, da zamuja na zme-nek. Še njo samo je presenetilo, ko je radostno kriknila ob povabilu, četudi za v opero ni bila niti približno primerno oblečena. Toda Anton se ni dal. Kupil ji je črn klobuček s peresi in jo trdno stiskal za roko na vijočem se stopnišču, pod vzvišenimi pogledi tržaških dam.

Isto noč mu je povedala, da zagotovo nosi, on pa je na ulici od naključnega poznonočnega prodajalca ujel šopek vrtnic in jo tudi uradno zaprosil.

Prvi, zadnji, pika. Marije Zanut nista povabila. Ob hčerini selitvi je mama poskrbela, da je ni bilo doma.

2

»Bi skoraj rekla, da si mu za prvič vbrizgala preveč! Samo poglej si ga, no,« je sestra Daria izza pladnja pomežiknila Marini Štoka, ko se je starček Cecchini skrivaj stegnil na desno, da bi potipal Marinino zadnjico. Vendar se mu je ta kot da slučajno izmaknila, Marina pa, ki je medtem že poravnala njegove copate, je stopila k naslednjemu pacientu. Skomignila je in se plaho nasmehnila belolasemu navihancu. Ni še točno vedela, kako naj ravna.

»Kaj, kaj, po napeti je pa menda še dovoljeno!« se je zagovarjal Cecchini, plešasti mogotec iz Bazovice, ki je najraje lovil ovinke do kikel, naj so bile domače služkinje ali uradnejša pomoč, ni diskriminiral. »Bi lahko novi gospodični mogoče povedali, da so mi všeč njene ziz... oči?«

»Všeč so mu tvoje zizoči,« je Daria ponovila za njim in ni mogla skriti zaničljivega prha.

Preziral pa ni bil v celoti namenjen staremu, saj je sestro Dario dostikrat malenkost zbadlo, ker so si tako rekoč vse mlajše kolegice že uspele poiskati zaročence, sama pa je bila popolnoma odvisna od službenih stikov, od morebitne naklonjenosti objektovih starcev tipa Cecchini. Drugega življenja ni poznala. Čakala je, da bodo nekega

dne v center pripeljali kakšnega, ki ne bo povsem obnemogel in bo znal ceniti njeno nego.

Pet let mlajša Marina, ki je bila v glavno mestno bolnišnico premeščena šele prejšnji dan, se ni znašla, samo nemočno je pogledala prisilno nasmihajočo se Dario in zardela. Kot da bi se ji zgodilo prvič, je pomislila, kako trapasto, kot da ne bi znala s takšnimi, ki si jemljejo, kar želijo. Kot da ne bi vsak dan od Antona poslušala, da jo po cesti vsi gledajo v ta zadnjo. Tone bi bil nezaslišano besen, če bi videl, kako se je stari Cecchini še zmeraj nagibal s postelje v brezupnih poskusih, da bi jo dosegel. Pa je ni mogel. Ne z zlomljenim kolkom. Kot v burleski. Ves slab je, pa še zmeraj hlasta.

Marina se je osredotočila na Dario in ji, ko se je končno znašla, z nasmehom rekla: »Volja do življenja pa ga še ni minila.« Daria je samo skomignila in odložila ledvičko na zdelan lesen stol.

Tedaj je vstopil Doktor in obe sestri sta se poravnali v pozor. Daria se je zatem sicer hitro znašla in začela okopavati okoli Cecchinijevih rjuh, medtem ko Marina ni imela pojma, kam naj bi skrila roke, saj je nepričakovano čutila paničen strah pred novo avtoriteto. Držala jih je pred seboj in upirala pogled v svoje prevelike dlani. Nohti neurejeni. Suha koža. Doktor je zagotovo opazil.

Z blagim nasmehom je pri novinki poizvedel, ali se že kaj znajde v »tem zblaznelem svetu preštevilnih bolnikov«, ob tem pa se kanček zaničljivo obrnil proti posteljam. Stari Cecchini je že drnjohal.

Marina je s povešeno glavo in brez razmišljanja o čemerkoli drugem kot o svojih rokah in suhi koži odgovorila, da je »hvaležna za priliko, da dokaže svojo vestnost«.

Slišala se je, kako hlapčuje, slišala, kako podložno zveni, a je bila tako prezaposlena z mencanjem, da ni imela časa popraviti svojega odziva z iskrijejšo izjavo. Daria jo je postrani pogledala in se čudila Marinini nenadni spremembi. Bila je pokorna kot psiček in Daria je lahko prepoznala, da Doktor to zares ceni. Tako se je torej treba obnašati, če želiš pozornost nadrejenih, si je mislila, obenem pa vedela, da sama ne premore tovrstne strahospoštljivosti. Doktor je bil očitno zadovoljen sam s sabo in je, potem ko je nagajivo požugal proti Cecchiniju kot staremu znancu, odbrzel dalje. Cecchini je s priprtimi očmi zacmokal, ne speč ne buden.

Daria je pogledala iznad rjuh in Marino kritično premerila.

»Kaj pa tako motoviliš? Ti je všeč?« Marina je ogorčeno osupnila, zavzdihnila in se poskušala delati sproščeno. Izpadla pa je le še bolj toga in okorna.

»Samo rada bi se kar najbolje odrezala,« je izdabila.

Daria je privzdignila obrv in na široko zavila: »Kaj si rekla, da bi mu rada odrezala?«

Marini ni bilo niti malo po godu, da se mora zagovarjati. »Sploh pa sem poročena.«

Daria je bruhnila v smeh in zmajala z glavo. »Eni pa res ne kapirate šale, niti če bi vas v rit ugriznila.« Stari Cecchini, spet med živimi, se ji je pridružil z globokim hehetom in tlesknil po napeti zadnjici, tokrat Dario, ki je preverjala njegovo poličko z zdravili.

Daria je na videz užaljeno poskočila in zacvilila: »Madoniš, ste pa zagreti, mladenič moj,« ob čemer je Cecchini odobravajoče pograbil njeno rit in jo z guštom

pomasiral. Ni bilo videti, da bi se Daria pretirano otepal. Marina se je obrnila stran in se počutila kot prvovrstna kmetica, ki ne prenese pogleda na velemeščanski vsakdan.

Peš se je vračala domov na Via del Ghirlandaio, zadovoljna, ker se ji prvi dan v novi službi ni pripetilo nič bolj neprijetnega od nedorečenega merjenja moči s sestro Dario. Grela jo je misel na to, da ji ni treba več bloditi, da je že našla svoje ljudi, Toneta, svojo srenjo. Vsaka služba prinese podtalna trenja, ampak nič ne bi bilo hujšega, kot če ne bi imela zaledja doma. In doma ni več pomenilo pri materi.

Antona še ni bilo, imel je prost dan, zato se je Marina rutinsko lotila kuhe, dobre volje od minulega poletnega dne, dobre volje zaradi njunega domovanja, dobre volje kar tako. Z ulice so se razlegali nekakšni kriki, vendar se je tako udobno ovijala v kokon domačnosti, da ji je bilo vseeno za tuje drame.

Niti pomislila ni, da bi jo lahko zaskrbelo ali da se kje drugje odvija kaj manj lagodnega od njene sanjave kuhe. Obstajala sta le onadva, naslovnik njene kuhe in ona sama, pogojno še plod, ki ga je nosila. Trajalo je, da je zaslišala korake na stopnišču, in ti so s truščem vdrli v njeno kopreno. Ko je Tone le prišel, je svojo navzočnost naznanil z razburjenimi udarci po vratih. Planil je v predsobo.

»Že veš? Si že slišala? Preklete prasice črne zagamane ...« Glas se mu je pretrgal, zaripel v obraz in zadihan od štirih nadstropij stopnic je besno umolknil, ko je videl, da Marini ni jasno nič.

»Če vem kaj? Ne razumem. Tone, reci vendar, prosim te, kaj se je zgodilo?«

Ni si mu drznila položiti suhe dlani na lice, tako tuje ji je deloval. Vrh tega so bile njene roke zgubane od lupljenja krompirja.

»Lepo te prosim, govori!«

Anton je brskal po predalih kredence in odmetaval očitno neuporabne vijake, krpe, ključe, zraven pa mrmral: »Kako ga ni, ravno danes, pa kako za boga ga ni tukaj ...« kakor da išče lastno glavo.

»Kje je luger? Kje je moj luger, kam si ga dala?! Nikoli več da mi nisi ... Kako se ga sploh drzneš dotakniti ...«

Marina je preplašeno stala pod kuhinjskim podbojem in ugotavljala, da ga takšnega ne pozna. V resnici je bil luger točno tam, kjer ga je iskal, še zjutraj ga je videla. Nikdar ga ni premikala, še dotaknila se ga ne bi. Toda očitno je bilo, da njen soprog ni pri sebi. Pijan? Še nikoli ga ni videla takšnega.

Počasi, kot da bi pištolo že našel in jo pravkar uperil vanjo, je pristopila za korak bliže. Nato še za enega, pa še enega, dokler ni s kuhinjsko krpo v roki segala po njegovi rami. Zazdelo se ji je, da se vidi od zunaj, da se vidi, nosečo, kako se izpostavlja razbeljeni nevarnosti in tiho prosi, naj Tone lugerja nikar ne najde.

Ni ga našel, ni ga videl, sam Kristus ve, kam je gledal – že Marina je od daleč zagledala ročaj pod krpo v predalu –, a Toneta jeza zaradi tega ni minila. Šele začelo se je. Odrinil je njeno roko in si nemočno segel v valovite, nazaj počesane lase. Dlani je sklenil pred obrazom, da ga ne bi videla jokati. Nato se je v srdcu znesel nad kredenco, razbrcal stvari, ki jih je prej vrgel ob tla, naposled pa segel k steni, odrinil in kredenco z vso močjo prekucnil ob tla,

da je spodnjim sosedom streslo leseni strop, streslo Marino iz zasanjane nejevere, streslo otroka, ki je rasel v njej. Pištolo je ob padcu odneslo vse do kuhinje, kjer je kot tiha grožnja obležala pod mizo. Tisti hip se ji je nejasno zadelo, da to morda ni sopotnik, s katerim želi deliti usodo.

»Svinje ... so šli požgat Narodni dom,« je končno izdaval.

Marina, ki ji je bilo v tistem trenutku njuno sobivanje daleč na prvem mestu in ki se ni pretirano menila za politične zadeve, si je skoraj oddahnila. Zgolj politika. S suhimi dlanmi je segla po Tonetovem obrazu, mu brisala solze, medtem ko se je nemočno jezil, da je kipelo iz njega.

»Pridi, pridi,« je šepetala, »pridi k meni, pridi, daj ...«

Četudi se je Marina zavedala, da je Antonova služba v marsičem nad njo, nad njuno domačo idilo, da ni posvečena v skrivnosti in politične intrige, ki botrujejo njegovi karieri in družabnemu občestvu, s katerim sta morala vzpostavljati stike, si je vendarle rada delala utvare, da je Anton, bodoči oče, trdna skala, s katere je valovi ne morejo odplakniti. Pozabila je na to, da se želi najprej otreti bolnišničnega smradu po etru in si nanesti olje na dlani. Ko je lahko moža mirila sredi kuhanja kosila, se je ob tem počutila kot bogato obdarjena velemestna dama.

Prijela je moža za desno dlan in si jo položila na trebuh. Ni bilo še čutiti brcanja, a Tone se je kljub temu umiril. Spreletelo jo je, da je ona sama to dosegla. Da ga do tolikšne mere obvladuje. In če lahko obvlada njegov srd, potem je ni več mame, ki bi lahko posegla po pasu, da razdre tisto, česar sama v svojem življenju ni zmogla

ohraniti. Marina se je prvič počutila vrednejšo, močnejšo od matere. Njena roditeljica bo kmalu samo še nona, navadna nona, pa naj bo še tako grozeča, naj se še tako repenči.

Že vse od poroke se nista videli in Marina niti ni mislila nanjo, a zdajle, ko drži Tonetov obraz med dlanmi, misli nanjo, misli na Marijo Zanut, in v njenih mislih je zgolj nekakšna nona, oddaljena, skorajda smešno majhna kreatura, medtem ko ima sama kaj pokazati, medtem ko sama nosi dete v trebuhu. Rešila se je, Marina, in počuti se dovolj močno, da reši oba.

»Samo midva sva pomembna,« šepne Antonu na uho, in Tone prikimava, v solzah prikimava in se taja, se mehča v njenem objemu.

Morda, pomisli Marina, bi se mu morala srčneje zahvaliti, ker jo je vzel k sebi in odrešil tepeža, odrešil Zanutove, odrešil tudi Darijinih trenutnih tegob, ki tako pogosto zavejejo od gospodičen, starih gospodičen, o katerih po prvih nekaj urah veš vse. Našla si je zatočišče pred raznimi Cecchiniji, vseh front in pokolenj, medtem ko se Anton ni niti zavedal, koliko ji pomeni, da ni več materina služkinja. Kolikor je vedel, je zadel terno, pobral kraljico, ki jo lahko odpelje v opero! Marina bi si še pred letom dni takšnega moškega lahko samo narisala.

Prvi, zadnji, pika.

Tistega večera ni šel ven. Zgodaj sta legla in čutila ga je, kako trza tik pred spanjem. Še nekaj časa se je odsotno dotikala suhih rož, ki so se bohotile v vazii na nočni omarici, nato pa blaženo zaspala, kot da se ne bi zgodilo nič. Kakšen Narodni dom, kakšni fašisti. Niti pomisliti ni

hotela, da bi tem rečem dovolila vdreti v njuno zasebnost. Neskončno ji je godilo, da jo Tone potrebuje. Bila sta tandem, našla sta se.

Ko se je zgodaj prebudila, je v polsnu otipala, da je druga polovica postelje prazna. Antona je našla sedeti za jedilno mizo. Zrl je ven na sosednjo teraso, kjer so še od prejšnjega večera veseljačili njegovi kolegi vojaki, po vsej verjetnosti samski junci, ki jih nič pod soncem ni brigalo bolj od naslednje steklenice. Marina je, preden se je razleglo glasno pozdravljanje, videla, kako je nekdo s pokom odprl steklenico penine. Samo prijetno jo je grelo, ker Tone ni kazal želje po tem, da bi se jim pridružil.

Od zadaj ga je objela, poljubila na lice. Tone je spokojno, uglajeno, domače kadil cigaro in zgolj zvedavo opazoval sosede. Ko je od zadaj začutil njeno napol zakrito postavo pod domačo haljo, si jo je potegnil v naročje. Zakašljala je, češ, občinstvo imava. Se pustila objeti. Odmahnila z roko. Se mu nasmehnila. Tandem.

Ni še zlikala njegovih srajc in pred službo jo je čakalo še nekaj opravil, zato se je v njegovem naročju počutila razvratno, uporniško, razvajano. Skupaj sta zrla skozi okno. Anton je počasi postajal hecno nestanovit, četudi je sprva kazalo, da si je želi. Roka mu je zdrsnila pod njeno kombinežo, pa nato zastala hkrati z njegovim pogledom, uprtim v teraso onkraj šipe, nekam drugam, ven.

»Samo poglej jih.«

Marini ni bilo čisto jasno, ali je bila njegova opazka mišljena naklonjeno ali sovražno. Ni vedela, kako naj se odzove.

Zasmejal se je. Tako čarobno, biserno zasmejal. Roka pod kombinežo je segla po njenem stegnu. Marina se je nasmihala v odgovor, čeprav ji še vedno ni bilo jasno, kaj Tone premišljuje.

3

Stari Cecchini je bil trdovratne sorte in vsakič znova je poskrbel, da je ob svojem življenjskem slogu pristal nazaj v bolnišnici. Ni še minil mesec, ko so ga že spet pripeljali, in Marini se je zdelo, kot da gleda ponovitev opere, v kateri igra pohištveni rekvizit nekje v ozadju. Ko je nastavljala pod rjuho njegovo nočno posodo, je spet hlatal po njej, a si je oddahnila, ko je Daria s hodnika pripeljala voziček in končno pomolila glavo v sobo.

»Danes je *tvoj* spet na dolžnosti. Ponoči je bil dežuren,« je zagostolela. Marino je zbegalo in potrebovala je nekaj sekund, da je doumela, koga misli Daria. Hvala bogu Doktorja še ni bilo blizu.

»Nehaj, prosim te. Ni *moj*, svojega imam jaz kar doma,« je odvrnila. Najraje bi navrgla tudi: »In še enega imam tukaj,« ter se prijela za trebuh, ki je vse bolj vsiljivo izstopal. Ravno še pravočasno se je zavedela, da bi to lahko pred Dario delovalo kot izzivanje, kot precej zlohota provokacija. Kot da ona zmore tisto, česar Daria ne.

»Naj se še tako zgledno vedeš in si še tako marljiva, kot da te nič drugega ne briga, ti že nisi nobena nedolžna pupika, mala. Pred mano ne moreš skriti, da zardevaš, ko te Doktor vpraša, kako gre.«

Daria je odmahnila z roko, češ da ona že ve, in mahoma se je Marina zbala, da bi bila Daria zmožna sprožiti obrekovanje povsod po bolnišnici. Od nekdanj se je bala govoric, zato jih tudi sama nikoli ni širila. Ampak od Dariae bi to zlahka pričakovala. Raje je obnemela in v svojo obrambo zgolj preplašeno dvignila roke.

»Daria, prisežem ... Nisem mislila ...«

»Je že dobro, devica Marina,« je Daria z brado kvišku planila v krohot, da se je zarežal tudi Cecchini, ki mu ni bilo čisto jasno, čemu se smejeta, Daria privoščljivo, Marina narejeno. Tlesknil se je po kolenu, a takoj zatem ga je pograbil hud kašelj, da je moral nastaviti roko pred usta in se prijeti za prsi.

»A tale? Tale da je še nedolžna? Pha, ha ha,« je zakrehal. »Naj ti bo, pridi sem, pa ti pokažem, kako se baba tega znebi.«

»Dovolj!« je skoraj kriknila Marina, ki je na hodniku zagledala odblesk beline, Doktorjeve halje na poti v bolniško sobo.

Marina je razlila nekaj kapelj Cecchinijevega za-udarjajočega urina, da ji je skoraj privzdignilo želodec. Tokrat ga ne bo niti v oči pogledala. Ne bi rada dajala niti trohice napačnih signalov. Zadnja stvar, s katero se čuti sposobno spopasti, je Darijino natolcevanje.

»Dobro jutro, Marina,« je rekel Doktor in jo premeril. »Daria,« je zatem pokimal. »Kako smo, kaj je novega?«

Marina je nerazločno nekaj zamrmrala in se posvetila Cecchinijevi polni nočni posodi, medtem ko se je Daria kar se da zvijačno nasmejala in si popravila kodre.

»Hvala, gospod doktor, pa vi? Čestitke vaši soprogi,« je grulila. Marina ni vedela, zakaj so čestitke na mestu, zato se jim ni pridružila. Zdelo se ji je najbolje, da naprej opravlja svoje delo.

»Ah, hvala,« je odmahnil Doktor. »Hitro se je razvedelo.«

Daria je očitno želela nadaljevati pogovor. »Saj veste, da ste tukaj, da se reče, pomembna osebnost, le kako se ne bi razvedelo. Tak možak, pa tako odgovorno delovno mesto ... Mamica se gotovo v redu drži, kot vedno. Kako pa je ime dojenčkoma, če smem?« je poizvedela, nato pa nekam proti Marini navrgla še: »Dvojčka sta. Oba zdrava, če prav razumem?« in si pred Doktorjem znova popravila frizuro.

Doktor, ki je bil očitno odporen na njeno laskanje, je samo z uradnim nasmehom pokimal: »Že v redu, v redu sta, v redu smo vsi ... Hvala za čestitke, vse je v najlepšem redu,« imen pa ji ni zaupal. Marina se je spraševala, ali je Daria sploh opazila to neznatno ost.

Doktor je s prsti rahlo pobobnal po mizici ob vhodu, medtem ko sta se Daria in Marina poskušali pretvarjati, da se ravnodušno posvečata svojim sestrskim dolžnostim. Navadno je obhode bolniških postelj opravil naglo, zato sta se ob tihih spogledih čudili, zakaj neki se obira. Daria je večje pospravljala ledvičko, polno Cecchinijeve sluzi, medtem ko je Marina postajala vse huje vznemirjena in se je začela prestopati z noge na nogo, ob tem pa je molče pogledovala Doktorja, ki očitno še ni bil gotov. Lahno bobnanje njegovih prstov po mizi je v njeni glavi odzvanjalo kakor medeninasto tolkalo.

Nekaj mu ni dalo miru, in Marina se je zbala, zbala zase, za svojo službo. Zdaj je bil najslabši možen čas, da jo izgubi. Videti je bil mrk, namrščen, resnoben, na robu jeze. Obšlo jo je, da jo je prišel odpustit.

Toda tik zatem je Doktor, četudi mrk, dokaj milo zaukazal: »Marina Štoka, če ste opravili, se zglasite pri meni v ambulanti. Pomeniti se morava.«

V tem se je obrnil na peti in odkorakal po hodniku.

Za Marino nič ni moglo biti strašnejše od tega, da mora celo večnost racati za njim, ne vedoč, kaj naj si nariše v mislih, ne vedoč, kaj ji bo prizadejal. Roke so se ji zatresle. Malo so bile še zapacane od Cecchinijevih telesnih izločkov in začela si jih je nezavedno brisati v predpasnik uniforme. Na hodniku je vladal vrvež. Ostala dekleta so brezskrbno in klepetavo odhajala vsaka svojim opravilom naproti, le ona je stala, stala, vse predolgo stala na mestu na drugi strani hodnika, medtem ko je Doktor odklepal svojo ordinacijo. Pete so jo že bolele, gležnji že otekali, zato je pomislila, kako prikladno bi bilo, če bi lahko sedla.

Doktor je, ko je reka mladenk presahnila in se je Marina, sama ni vedela, kako, znašla med njegovimi zasebnimi stenami, rekel: »Pridite, usedla se bova.«

Z navzgor obrnjeno dlanjo je pokazal na provizoričen vrtljiv stol poleg skromne mize, prepolne medicinskih pripomočkov in debelih bukel, ki so vzbujale strahospoštovanje.

Marini se je mahoma zazdelo, da mora kaj reči v svoj zagovor. Ne bi smela biti tako nerodna, mogoče ni bila dovolj prizadevna, morda ga je zmotilo že samo to, da ves čas vije dlani? Nikogar ne bi smelo brigati, če se

vsakič znajde v zadregi. Saj vendar ni otrok. Morala bi se zadržati, se postaviti pokonci, kadar je vstopil, mu nemara nameniti besedico dobrodošlice. Molčala je in čakala, da jo ogovori. Doktor, ki je zdaj sedel za pisalno mizo, je spet bobnal s prsti. Bobnenje v njenih ušesih ni puščalo prostora za ustrežljiv, pohleven nagovor. Čutila je edinole hromečo slabost. Naj vpraša? Ne, ni dobro izstopati, ne po neumnosti ne po zaletavem pogumu, ji je zmeraj govorila mama.

In še isti hip, ko je pomislila na Marijine nazore, se je že zaslišala: »Gospod Doktor ...« je načela.

»Klicali me boste Ernesto,« je rekel Doktor. V kratkem je dodal: »Ko sva sama.«

To jo je utišalo. Niti sanjalo se ji ni, kako nadaljevati pogovor. Samo povescila je glavo in že stotič ugotavljala, da prek nosečega trebuha že čez nekaj mesecev ne bo videla lastnih stopal. Začutila je, kako jo oblivajo solze, silijo prek bregov kot hudournik, ne sme jokati, ne sme.

»Pozval sem vas, da se pogovoriva o večerji,« je rekel Doktor.

Marinino obličje je dotlej že zalil hudournik, ki ga ni zmogla zadržati, zato ni dobro sledila, ni slišala, ni zaznavala, za kaj gre. Iskala je kakršenkoli oprijem v stvarnosti, berglo, kompas. Doktor je stopil izza svoje mize, odložil stetoskop, ki ga je nosil okoli vratu, malce počakal, da se je Marinino hlipanje umirilo, nato pa jo prijel za brado in ji privzdignil glavo.

Gesta je bila vsekakor razumljiva in na mestu, toda Marino je še huje zmedlo, ker se je zdela preveč intimna za Doktorjevo ordinacijo, prehudo je izstopala v razpršeni

svetlobi dvigajoče se megle. Marina se je, okamnena, za trenutek zatopila v svetleče se delce prahu nad Doktorjevo mizo.

Tedaj se je kot rešilne bilke domislila Doktorjevega vprašanja. Ni je še odpustil iz službe. Kaj je že rekel ... ni zvenelo smiselno. »O večerji?« je izdabila. Doktor Ernesto je izpustil njeno brado in zdaj se je zdelo, kot da cinca.

»Ja,« je na kratko odsekal. »O najini večerji. Kdaj bi imeli čas? Za večerjo? Z mano?«

Marina je bebavo zamomljala: »Oprostite,« in dobesedno stekla iz Doktorjeve ordinacije na stranišče, kjer je pobruhala rob školjke in se obupano prijela za čelo.

Zanutova bi jo ubila, če bi privolila.

4

Trebuh je bil že ravno toliko viden, da se je Marina nekega zgodnjejesenskega jutra, potem ko je poskušala z vseh strani navleči nase plet, pa ji ni uspelo prikriti izbokline, pred zrcalom razjokala. Dan je bil hladen, in ko je stopala proti bolnišnici, jo je prehitevala izdihana sapa, medtem ko je ves čas popravljala krpo na cekarju, v katerem je nosila priboljške za sodelavke. Bil je njen god, praznični dan, ki sta si ga z nono delili, zato je večkrat pomislila na Zanutovo, ki je ni videla že od poletja, na nono, ki je imela navado na predvečer godu ropotati z lonci v presenečenje slavljenci. Daril ji kakopak ni nosila, le včasih kakšen sušen kaki ali pomarančo, kar je Marino spominjalo na otroštvo, na očetove drobne pozornosti, za katere pa niti ni več vedela, ali si jih izmišljuje ali so se zares pripetile. Tako oddaljeni so se zdeli izbruhi smeha, očetovi biserni zobje v tisočerih prizorih in nonin strogi obraz, ki se je v tistih trenutkih znal omehčati v polnasmešek. Daleč daleč, tako izmišljeno, da je Marina v hladnem jutru prizore odrinila iz misli.

Tistega jutra jo je Tone prebudil in jo prešerno povabil za mizo, polno sadja. Tudi cekar za sodelavke je bil njegov predlog, Marina sama se tega ne bi domislila. Ob

presenečenju jo je toplina preplavila tako iznenada, da ni bilo nič čudnega, da so jo pozneje med oblačenjem preplavile solze. Premišljevala je, da krasni, domiselni možje, ki ves čas radi razveseljujejo druge, ob sebi potrebujejo skromne, marljive in povsem nestremuške soproge, med katere bi bilo bržčas mogoče prišteti tudi njo. Da dajejo zagon njihovim zamislim. Da udejanjajo njihove razno-tere domislvice. Da v praksi izvedejo njihove načrte. V to je trdno verjela. Mučilo jo je le, ali bo z naphanim trebuhom dovolj okretna za Toneta, ali bo zmogla uresničiti njegove visokoleteče fantazije, ali sploh zmore in zna postati do- rasla njegovim stremenjem.

Tako jo je cekar z darovi, namesto da bi bila nanj ponosna, namesto da bi sadje delila velikodušno in zraven milostno pokimala Darii, Doktorju in vsem ostalim, prej-kone žulil. Ni vedela, kako naj se obrne, ko je prispela do bolnišnice. Sestre so, jasno, opazile, da poleg trebuha nosi tudi polno košaro, nekatere so požvižgale in se ji spodbud-no nasmihale, toda Marina kar ni zmogla koraka, da bi jim ponudila sadež ali dva, da bi naznanila, da slavi svoj god, da bi se postavila na oder in razdeljevala dobrote. Zanj je bilo nekam grozljivo, ko je med preoblačenjem v sestrsko odevala pomislila, da bo najbolje, če cekar po službi poln odnese nazaj domov, ga bosta s Tonetom že zmazala sama.

Prišla je Daria in se nekam čudno obnašala. Pravzaprav je brstela, s pordelimi lici se je gibala kot po zraku, kar so opazile tudi vse ostale. Ko je prilebdela do Marine, je od nje zavelo po imenitnem parfumu.

»Kaj si pa prinesla, je zame?« je pomežiknila Daria in vsiljivo pomahala Marini pred nosom.

Marina, zatopljena v lastno zadrego, ni takoj opazila prstana na Darijini roki. Sama nikoli ni nosila zaročnega prstana, ker sta se z Antonom vzela naglo, brez pompa, zato je njen občudujoči vzdih nekako izostal. Daria je bila skoraj užaljena, ko je Marina spregledala njeno šopirjenje. Na videz je kuhala mulo, potem pa skomignila in prijela za ročaj Marininega cekarja, da se je kamen na njenem prstanu razodel v vsem blišču.

»A, a? Kaj praviš?« je izzvala Marino, ki se je ob tem morala izluščiti iz svoje notranje utrdbe.

Počasi, občudujoče je Marina sodelavko prijela za okrancljano roko, potem pa pohlevno vprašala, kdo je srečnejš.

»Kdo vendar?!« je zacvilila Daria. »Moj stari Cecchini, saj bi pa menda lahko že kdaj opazila, da se ves čas loviva,« je prhnila, skoraj zaničljivo.

Ob Darijinem navdušenju je Marina s težavo prikrivala začudenje in gnus, saj se je nad starim Cecchinijem, že odkar je prvič grabil po njeni zadnjici, na dolgo in široko zgražala Tonetu, kadar je vprašal, kako je v službi.

Daria je bila več kot očitno vzhičena nad trofejo: »Da ti vidiš njegovo domačijo! Pa še star je. In slabo srce ima,« je pomežiknila, Marina pa je še kar zijala, brez besed, dokler se ni končno domislila, kaj ji preostane.

Oprijela se je pletenega ročaja in vedela, da je v zadregi našla pravi rekvizit, podaljšek svoje zaigrane dobronamernosti: »Draga Daria, tale cekar vzemi. Ti boš vedela, kaj z njim,« je skoraj zajecjlala.

Ob tem je Daria že odgrnila krpo in se sijočih oči zazirala v granatna jabolka, kivije in pomaranče.

»Samo poglej ti njo! Pa to je slastna pojedina. In to zame? Preimenitno, vse bomo pojedle ...« je mrmrala, nato pa se obrnila k preostalim sestram v garderobi.

»Dekleta! Naša Marinčka nam je prinesla pojedino, gremo zdaj vse sem, malica!«

In ko jo je Marina opazovala, si ni mogla kaj, da ne bi občudujoče pomislila: *Kaj bi dala za njen pogled na svet.* Za vekomaj bo Daria pripeta na starega prostaka, čakala bo, da Cecchini umre, ne bo mogla poviti otrok, ker bo njen mož prestar, pa še kakšno dekle bo lovil po dvorišču, pa se vseeno zmore razveseliti kupa plodov. Marina ni vedela, ali naj joče ali se smeje. Ni vedela, ali je sama tako zelo zahtevna, da v mislih Darii že zadaja rane, do katerih ne bo nujno prišlo, ali pa je Daria po drugi strani tako poceni in ji ne bi škodila trohica samospoštovanja.

V gneči okoli dobrot je Daria ujela Marinin pogled in jo okarala: »Ne ješ? Nisi vesela zame?«

Marina je začutila, kako se ji usta skoraj škripaje širijo v narejen nasmeh, takoj zatem pa je zagrizla v krhlje močno kislega agruma, da bi si našla izgovor, zakaj ne odgovori in zakaj se ji nasmeh briše z obraza. S polnimi usti je samo še privzdignila sadež, kot da bi s kozarcem penine nazdravljala sodelavkini zaroki.

Na vratih ženske garderobe je potrkal. Dekleta so zacvilila. Doktorjev glas ni puščal nikakršnega dvoma o tem, da so navsezgodaj zjutraj rajale preglasno.

»To je bolnišnica, ne pa tržnica!« je gromko zadonelo.

Bilo je prvič, da so Marino v novi službi ograjali in med prvimi se je pohlevno poskušala izmuzniti skozi vrata garderobe, za katerimi je po žandarsko stal Doktor.